

ಹನುಮ ಭೀಮ ಮಧ್ವ ಮುನಿಯ

- 1. Ref.:** Shri Purandara Dasara Sahitya Part – 1, Pooja Tatva, edited by Shri Betageri Krishna Sharma and Shri Bengeri Huchhu Rayaru.
- 2. Ref.:** Samagra Dasa Sahity, Samputa 3.1 published by Kannada & Culture Dept, Govt of Karnataka, Bengaluru.
- 3. Ref.:** Purandara Sahitya Darshana, Samputa 2, Adhyatma Darshana edited by Prof. S.K. Ramachandra Rao
- 4. Note:** The wordings (given without highlights) are as per book in Ref. 1 & Ref. 2 above. There are differences in wordings in Ref. 3 with respect to Ref. 1 & Ref. 2. These differences are marked in **yellow highlights**.

ರಾಗ: ಮೋಹನ

ತಾಳ: ಆದಿ

ಹನುಮ ಭೀಮ ಮಧ್ವ ಮುನಿಯ ನೆನೆದು ಬದುಕಿರೊ || ಪ ||

ಅನುಮಾನಗಳಿಲ್ಲದಲೆ ಮನದಭೀಷ್ಠಂಗಳನೀವ (ಮನೋಭೀಷ್ಠಂಗಳನೀವ) || ಅಪ ||

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಾಣೋದ್ಧಾರ ಪ್ರಾಣರಲ್ಲುತ್ತಮ (ಜೀವರಲ್ಲುತ್ತಮನು) ಮತ್ತೆ

ಪ್ರಾಣಾಪಾನ ವ್ಯಾನೋದಾನ ಸಮಾನರೊಳುತ್ಕೃಷ್ಣ

ಕಾಣಿರೇನೊ ಕಾಯ ಕರ್ಮ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ

ತ್ರಾಣ ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹುವ ಜಾಣ ಗುರು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ || 1 ||

(ಕೋಣಿ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸೀಳಿ ಪಾಲಿಪ ಸಜ್ಜನರನ್ನು

ತ್ರಾಣದಿಂದಲಿ ಮೆರೆವ ಬಹು ಜಾಣ ಗುರು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ)

ಕಾಮಧೇನು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷನಾದ ಸ್ವಾಮಿ

ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನೆನೆಯುವವರ ಭಾಗ್ಯಕೆಣೆಯುಂಟೆ

ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲವೊ ಈಗ (ಈತ) ಮೋಕ್ಷದಿ (ಸಂಪದದಾತ) (ಸಂಪದಗಳಿಗೆ)

ಆ ಮಹಾಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನ ದಾರ್ಢ್ಯ (ದಾರ್ಢ್ಯ) ಭಕುತಿ ಕೊಡುವ || 2 ||

ಅವತಾರ ತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಸೇವಿಸುವ

ತವಕದಿ (ತವಕದಿಂದ) ಪೂಜಿಪ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನು

ಕವಿತೆ ವಾಕ್ಯವಲ್ಲವಿದು ಅವಿವೇಕವೆಂದೆಣಿಸಬೇಡಿ (ಅವಿವೇಕಿಗಳೆಂದೆಣಿಸದಿರಿ)
ಭವ ಬಂಧನ (ಕಳೆದು) (ಬಿಡಿಸಿ ನಮ್ಮ) ಕಾವ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ದಾಸ || 3 ||

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಯು ದೇವರ ಮೂರು ಅವತಾರಗಳ ಸ್ತೋತ್ರವಿದೆ.

ಹನುಮ ಭೀಮ ಮಧ್ವ ಮುನಿಯ - ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣರ ಅವತಾರತ್ರಯ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳ... - ವಿವರಣೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ನೋಡಿ.

ಕ್ಷೋಣಿ ದೈತ್ಯರನ್ನು - ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ದುರುಳರನ್ನು; ಅಕ್ಷೋಣಿಯೆಂದಾದರೆ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
(ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ).

ಪ್ರಾಣೋದ್ಧಾರ = ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ತುಂಬುವವ (ಪ್ರಚೋದಕ)

ಪ್ರಾಣರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ = ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣ

ಪ್ರಾಣಾಪಾನ ..... ಸಮಾನ = ಈ ಐದೂ ವಾಯುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ವಾಯುವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಪ್ರಾಣ ವಾಯು
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಅಪಾನ ವಾಯು ಗುದ ಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾನ ವಾಯು ಶರೀರದ ಸಕಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ಉದಾನ
ವಾಯು ಕಂಠದಲ್ಲಿ, ಸಮಾನ ವಾಯು ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ

ಕಾಯ ಕರ್ಮ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯ = ದೇಹ, ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಕ್ಷು ಮುಂತಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು

ಕಾಮಧೇನು... - ಕಾಮಧೇನು ಅಮೃತಮಥನವಾದಾಗ ಪಾಲುಗಡಲಿನಿಂದ ಹೊರ ಬಂದು
ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ ಹಸು; ಬೇಡಿದುದನ್ನು ನೀಡುವಂಥದ್ದು.

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ - 'ಚಿಂತಿತಾರ್ಥಪ್ರದ'ವಾದ, 'ಕಲ್ಪಸ್ಥಾಯಿ'ಯಾದ (ಎಂದರೆ ಕಲ್ಪ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಇರುವ)
ದೇವಲೋಕದ ಮರ;

ಚಿಂತಾಮಣಿ - 'ಚಿಂತಾರ್ಥವಿವೃದ್ಧಿ'ವಾದ ಮಣಿ ವಿಶೇಷ. ಮೂರೂ ಉಪಮೆಗಳು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡೊಡನೆ
ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವವನು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ.

ಮೋಕ್ಷಾದಿ ಸಂಪದವಿಗಳಿಗೆ... - ಸಂಪದವಿಗಳೆಂದರೆ ಮುಕ್ತರು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಾನಗಳು, ಅನಂತಾಸನ, ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ, ವೈಕುಂಠ. ಕಡೆಯದಾದ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನವಾಗಲು ಭಕ್ತಿ ದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಕೊಡುಗೆಯೇ.

ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನ - ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷ, ಅಪರೋಕ್ಷ ಎಂದೆರಡು ಬಗೆ. ಪರೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ, ಅನುಮಾನದಿಂದ, ಆಗಮದಿಂದ ಒದಗಿದ್ದು. ಅಪರೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ನೇರಾಗಿ ಅನುಭವದಲ್ಲೇ (ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ) ಒದಗಿಬಂದದ್ದು. ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಬಿಂಬರೂಪೀ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ.

ದಾರ್ಢ್ಯ - ದಾರ್ಢ್ಯ; ಭಕ್ತಿಗೆ ವಿಶೇಷಣ; ದೃಢಭಕ್ತಿ, ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳ ಬಲ

ಕವಿತಾ ವಾಕ್ಯವಲ್ಲ - ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲ; ಅಲಂಕಾರದ ಮಾತಲ್ಲ, ಕಲ್ಪನೆಯ ಮಾತಲ್ಲ

ಅವಿವೇಕಿಗಳೆಂದೆಣಿಸದಿರಿ - ಈ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ದಡ್ಡರಾಗಬೇಡಿ.

Classification: Keerthane

Ankita: purandara vittala

Location: NA

Category: Hanuma Stuti

Group Words: hanuma, bhima, madhva, prana, vaayu, Krishna, puje, bhava, karma, prema

Pravachana: NA